

 Region Halland Hallands sjukhus Vårdhygien Halland		Senast granskad: 2026-02-11
Innehållsansvarig: Camilla Brandqvist, hygiensjuksköterska Peter Johansson, hygiensjuksköterska	Antal sidor: Sidan 1 av 3	

METODBESKRIVNING FÖR OBSERVATIONER AV FÖLJSAMHET TILL BASALA HYGIENRUTINER OCH KLÄDREGLER

Bakgrund

En korrekt arbetsklädsel och att alla följer de basala hygienrutinerna är den viktigaste faktorn i arbetet med att förebygga vårdrelaterade infektioner (VRI). Enligt Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2015:10) ska personal följa de basala hygienrutinerna för att begränsa risken för vårdrelaterade infektioner.

Mätningarna utförs **2 gånger per år** inom patientnära verksamhet på: Hallands sjukhus, Psykiatri Halland, Närsjukvården Halland, Caphio Movement, Ambulans, diagnostik och hälsa, Halmstad, Falkenberg, Laholm, Hylte, Varberg och Kungsbacka kommun

Utförande

All vårdpersonal som finns på arbetsplatsen mellan klockan 07.00-07.00 ska observeras under ett patientnära vårdmoment (inte administrativ personal). I undantagsfall ska de personer som inte kan observeras, självskatta sig (ex. personen som utför observationerna och ev. nattpersonal) **men i mesta möjliga mån ska personalen observeras.**

Om personal från Vårdsnära Service deltar i **patientnära arbete**, t ex vid transport av patient etc, skall dessa också observeras och skrivas in i protokollen som "Övrig personal".

Under fastställda veckor (se nedan) ska observationer utföras av utbildad observatör under mätperioden, oftast två veckor. OBS! Varje personal får bara observeras en gång/mätning. Ett moment per personal ska observeras. Välj det första momentet som inträffar när du träffar den person du ska observera. Det kan vara ett möte med patienten, ex. morgontoilet, såromläggning, rond, undersökning, träningspass o.s.v.

Metod för mätning

Observationerna ska utföras vid patientnära arbete exempelvis omvårdnad, undersökningar och behandling. Akuta situationer ska ej observeras. Urvalet ska vara slumpmässigt både avseende personalkategorier och observerade arbetsmoment.

Observatörerna bör vara väl förtrogna med [Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg](#). De olika yrkeskategorier som är representerade på avdelningen/enheten bör ingå i observationsstudien som rekommenderas grunda sig på minst 10 observationer per avdelning/enhet och observationstillfälle.

Korrekt bedömning av basala hygienrutiner innebär att:

Desinfektion av **händerna** med handdesinfektionsmedel skall utföras direkt före och direkt efter patientnära arbete (vid undersökning, vård och behandling) samt före och efter användning av handskar.

Handskar ska användas vid kontakt med eller risk för kontakt med kroppsvätskor. Handskar byts mellan arbete med olika patienter samt mellan olika arbetsmoment hos samma patient. "Gäller ej" räknas som korrekt i redovisningen.

Engångsförkläde av plast eller patientbunden skyddsrock ska användas: om det finns en risk för att arbetskläderna kommer i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material tex klädkontakt med patienten eller patientens vårdmiljö. "Gäller ej" räknas som korrekt i redovisningen.

 Region Halland Hallands sjukhus Vårdhygien Halland		Senast granskad: 2026-02-11
Innehållsansvarig: Camilla Brandqvist, hygiensjuksköterska Peter Johansson, hygiensjuksköterska		Antal sidor: Sidan 2 av 3

Korrekt bedömning av klädregler innebär att:

Arbetskläderna ska ha korta ärmar och bytas dagligen samt då de blivit våta eller synligt förorenade. Korrekt arbetsklädsel fastställs av arbetsgivaren.

Händer och underarmar ska vara fria från ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor för att kunna genomföra en adekvat handhygien.

Naglar korta och fria från nagellack och konstgjort material för att kunna genomföra en adekvat handhygien. Korta naglar menas att naglarna inte syns från handflatan. Fri från nagellack inkluderar ofärgat nagellack.

Hår ska vara kort eller uppsatt om det är längre än axellångt eller riskerar att hänga ner

Under 2026 kommer mätningar av följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler ske:

- Vecka 11-12 (mars) = intern/regional mätning (samtliga enheter) Inmatning till den regionala databasen ska vara gjorda senast den 31/3.
- Vecka 42-43 (oktober) = intern/regional mätning (samtliga enheter). Inmatning till den regionala databasen ska ske senast den 31/10.

Observatören ansvarar för att observationsdata matas in i det interna webbformuläret och skickas innan databasen stänger. Webbformuläret finns att tillgå på Vårdhygien Hallands hemsida på "Webbplats för vårdgivare" under respektive hygienenkät ([se länk](#)). Inmatningen av observationer till följsamhetsmätningen utförs av observatören.

Beroende på arbetsplatsens storlek behövs medhjälpare. Förslagsvis mäter 2-3 personer per enhet. Dela noggrant upp vem som gör vad samt att alla befintliga yrkeskategorier i patientnära vård observeras.

Dokumentation

- Dokumentera ner observationerna på särskilt observationsprotokoll.
- Alla 13 parametrar ska ifyllas per observation.
- Fyll i enhet och datum i observationsprotokollet.
- Dokumentet ska sparas på din avdelning/mottagning 1 år.
- Läs noga igenom anvisningar på observationsprotokollet gällande observationsbedömningar.

Bedömning av observationerna görs enligt kriterier på observationsprotokollet. Protokollet hittar du på Vårdhygiens hemsida ([se länk](#))

Registrering av resultatet

- När observationerna är utförda, registreras resultatet på Vårdhygiens hemsida, [se länk](#).
- Mata in en person per webbenkät.
- Inmatningen ska ske inom samma månad som observationerna är gjorda.
- Är inga observationer inmatade presenteras arbetsplatsens resultat som noll i mätningen.

För att mata in observationsdata måste ni skriva in ett lösenord i webbformuläret. Detta lösenord kommer att skickas ut till era chefer för vidarebefordran till er. Saknar du lösenordet, kontakta Vårdhygien Halland 035-13 18 39.

 Region Halland Hallands sjukhus Vårdhygien Halland		Senast granskad: 2026-02-11
Innehållsansvarig: Camilla Brandqvist, hygiensjuksköterska Peter Johansson, hygiensjuksköterska		Antal sidor: Sidan 3 av 3

Systematiskt förbättringsarbete

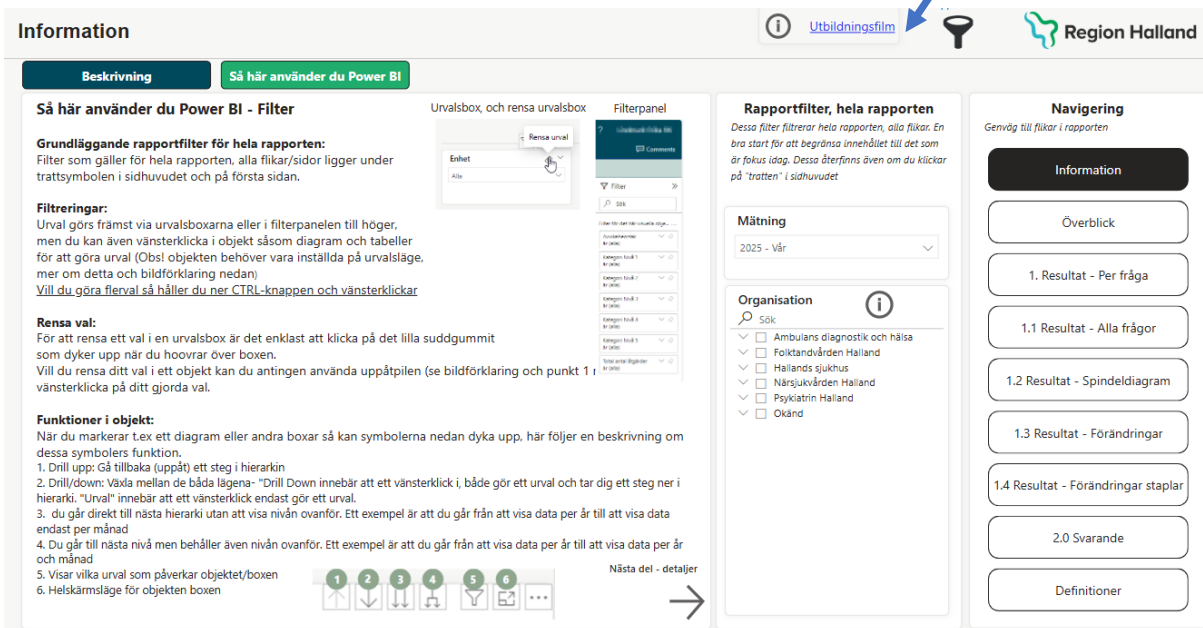
I det fortsatta systematiska förbättringsarbetet av basala hygienrutiner och klädregler rekommenderas användning av Vårdhygien Hallands förslag till ["Handlingsplan för ökad följsamhet till basala hygienrutiner"](#)

Nyhet inför mätning 1, 2025

Fr.o.m. mätning 1, 2025 (gäller all regional hälso- och sjukvård) kommer resultaten av följsamhetsmätningarna publiceras som tidigare men också i systemverktyget [Power BI](#) som ligger i systemmappen på Intranätet.

Fr.o.m. mätning 2, 2025 kommer mätresultatet **endast** publiceras i Power BI för ovanstående regionala verksamheter.

För er som inte är vana vid att hantera resultat i Power BI rekommenderas [utbildningsfilmen](#), om hur ni själva tar fram era resultat från följsamhetsmätningarna.

Resultatet till privata samt kommunala vårdgivare skickas ut separat till verksamheternas ansvariga via e-mail.